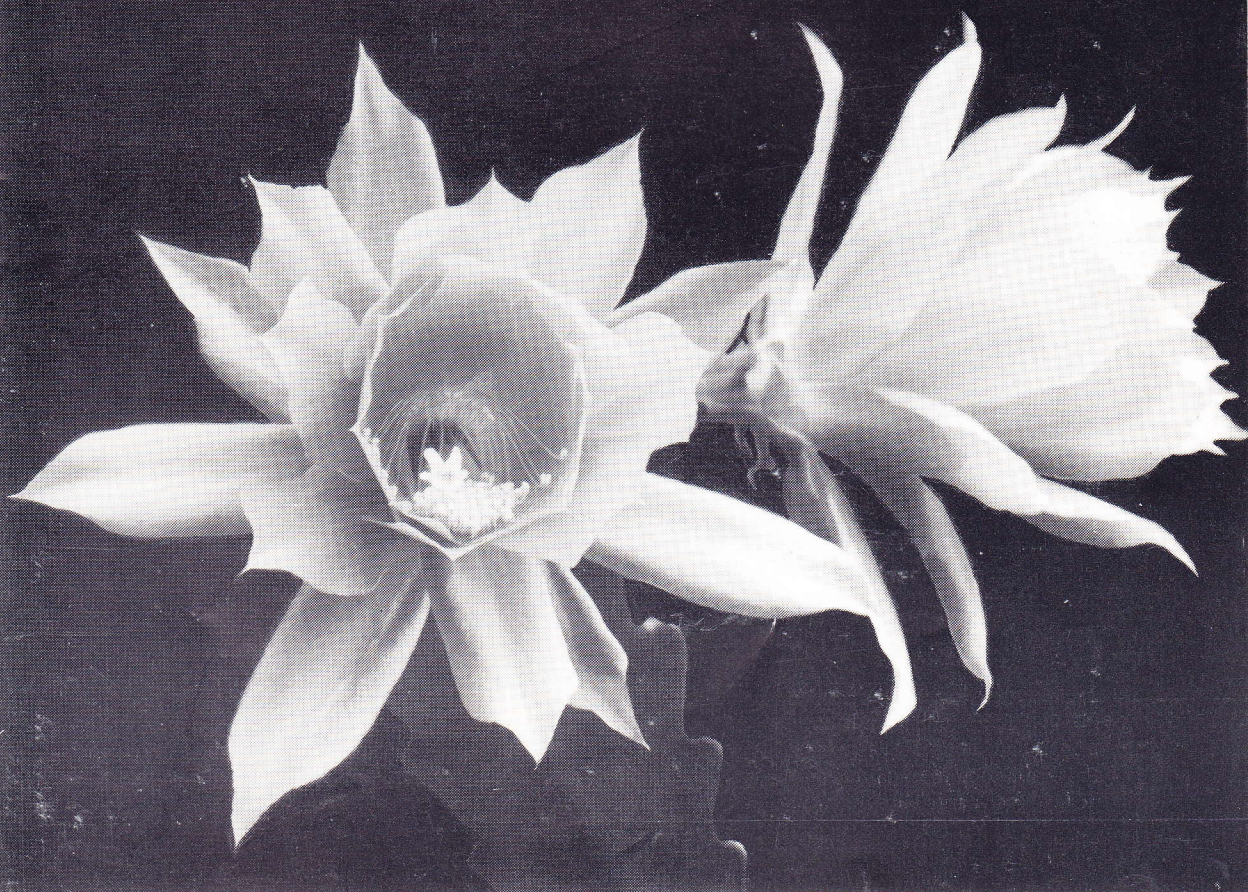

KAKTUS

1980

ARG 15 - NR. 2

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 80 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 150 d.kr. – Preise für Anzeigen: ¼ Seite 150 d.kr. – Price for ads: ¼ page 150 d.kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, DK-5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Ekstern sekretær: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, DK-2970 Hørsholm, telf. (02) 89 28 93.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3 tv., DK-2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktionsmedlemmer:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, DK-7870 Roslev.

Georg Sydow, Hovmålvej 77, DK-2300 København S.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Kredsrepræsentanter:

Kredsrepræsentanternes navne og adresser vil i dette og de følgende numre af KAKTUS være opført på bladets næstsidside side.

Forsidebilledet er en optagelse af en *Epiphyllum* hybrid. Flere af disse hybrider er omtalt i den første artikel i dette nummer af KAKTUS. Fotografiet er optaget af Helmut Broogh.

Red.

EPIPHYLLUM

- arter og hybrider

epi - phyllum er et græsk ord, der betyder »på blade«. *Epiphyllum*, *Phyllocactus*, bladkaktus - ingen af navnene er gode, for disse planter har slet ikke blade. Dette havde man ikke gjort sig klart, da slægten i 1812 blev oprettet af den engelske botaniker Haworth. I 1753 havde Linnaeus kaldt sin første bladkaktus for *Cactus phyllanthus*. Det ser da også ud som om blomsterne fremkommer »på blade«; men i virkeligheden er disse bladlignende skud plantelegemer (stængler).

Arterne

Epiphyllum-arterne er hjemmehørende i det sydlige Mexico, Mellemamerika og det nordlige Sydamerika. De er epifytter og vokser på træer mellem bromelier, orchideer, tillandsier, mosser, bregner og andre, beslægtede kaktus. Med rødderne hæfter de sig på grene eller fæstner sig i barksprækker, hvor de optager vand og næring fra forvuldede planterester, der har samlet sig i revner og kroge. I skovene er der halvskygge, og luftfugtigheden er store dele af året meget høj. Jo varmere og fugtigere klimaet er, desto frodigere vokser alt. Hos epiphyllerne giver dette sig udslag i forekomsten af lufttrødder langs skuddenes midterlinier. Ved hjælp af disse hæfter planten sig igen nye steder, og med sin hængende og kravlede vækst kan den snart dække et anseligt område. Blomsten er altid stor, hvidlig, ofte duftende, og den åbner sig gerne om aftenen. Blomsterrøret er langt og tyndt, tit buet og mangler behåring. »Bladene«, eller mere korrekt, grenene, er som oftest smalle, mere eller mindre indskårne, grønne med tydelig midterlinie. Af arter skal blot nævnes ganske få: *E. crenatum* har spillet en stor rolle i dannelsen af hybrider, idet blomsten er velduftende og holdbar. Det samme gør sig gældende for *E. oxypetalum*, *E. anguliger* og *darrabii* gør sig først og fremmest bemærket ved de smukke, indskårne grene. Endelig kunne man fremhæve *E. strictum* for sin særdeles smukke og særprægede blomst og *E. chrysocardium*, guldhjerte, for sine meget brede, dybt fligede »blade«. Backeberg placerer i øvrigt sidstnævnte art i en slægt for sig, *Marniera*, fordi frugtknuden er behåret! Sådan noget kan ikke tolereres blandt rigtige

epiphyller. Blomsten er kæmpestor, ca. 30 cm i diameter, og »hjertet er af guld«.

Endnu en art burde måske omtales, og det er *E. ackermannii*; men de senere tiders forskning har henvist den til slægten *Nopalxochia*, der i forvejen tæller een art, nemlig *N. phyllanthoides*. *Ackermannii* har rød blomst og passer alene af den grund ikke rigtig sammen med alle de hvide - desuden har den *kort* blomsterrør med behåring. Om den så skal forblive i slægten *Nopalxochia* eller ej er et andet spørgsmål, for nu er der nogle der mener, at den slet og ret er en hybrid af *Heliocereus* linien.

N. phyllanthoides er derimod god nok. Den er en af de tidligst beskrevne planter (1651) og er far eller mor til en lang række lyserøde hybrider. I vækst ligner den *Epiphyllum* arterne; men blomsten er mindre og lyserød, blomsterrøret og hele planten mere kompakt. Dertil kommer, at den er særdeles rigt blomstrende.

Hybriderne

Epiphyllum-arterne har aldrig været populære - de er kraftigt voksende, mange med meget lange skud; de er varmekrævende, og endelig er blomsterne hvide og ikke ret holdbare. På et tidligt tidspunkt opstod tanken om at eksperimentere med hybrider (krydsninger). I 1820 krydsedes *N. phyllanthoides* med *Heliocereus speciosus*. *Heliocereus*-slægten er ikke epifytisk. Den har store, røde blomster, der åbner sig om dagen. Blomsterrøret er kort, besat med børster, og væksten er opret til overhængende. Desuden er slægten mere hårdfør end epiphyllerne; dette gælder især *H. cinnabarinus*. Disse dejlige planter kommer fra Mexico og Guatemala, og en lang række hybrider i røde og metalblå nuancer blev skabt. De bedste af dem blev så krydset med *E. crenatum*.

Så fulgte *Selenicereus*-hybriderne. Nattens dronning, *S. grandiflorus*, og flere andre arter, især *S. pteranthus*, krydsedes med *E. crenatum* og det såkaldte Cooperikompleks fremkom. Det er pragtfulde planter, hvor væksten er typisk for *Epiphyllum*, og hvor blomsterne er så store, smukke og velduftende som hos nogen dronning. En anden overordentlig smuk hybrid opstod, da *S.*

Epiphyllum - hybriden »Goliath«.

grandiflorus krydsedes med *H. speciosus*. En rød-blomstrende *Selenicereus*-type var skabt, og den fik navnet *S. x Maynardii*.

Endelig har den omstridte *ackermannii* sat sit tydelige præg på hybridene. Den har bidraget med hårdførhed, kompakt vækst og god farve.

Et væld af materiale var nu tilgængeligt. Især i England, Tyskland og Amerika arbejdedes der ihærdigt i 1920'erne og 30'erne. Det gjaldt om hele tiden at forbedre krydsningsresultaterne, at udvælge og kassere med hård hånd. Een ting stod endnu tilbage - at lave en gul hybrid. Knebel i Tyskland var blandt de første, som forsøgte sig med blod fra slægten *Echinopsis*. Det lykkedes ikke for ham; men andre har senere ved at indkrydse *E. aurea* haft held til at fremdyrke gule hybrider.

Det vil være helt uoverkommeligt at lave en blot nogenlunde dækkende oversigt over navngivne hybrider; men nogle få af de bedste og smukkeste kan dog nævnes. 'Cooperi': stor, duftende, hvidgul blomst, der holder 3-4 dage; fin som hængende plante. 'Fantasie': pragtfuld ren orange blomst;

kompakt opret vækst med trekantede skud. 'Rosina': ensfarvet lys rødlilla; meget yndig med smalle skud; velegnet i hængeskål. 'Goliath': skinnende rød hjulformet blomst, særpræget og holdbar; skal bindes op. 'Chelford Night': flot rød, villigt blomstrende; væksten kraftig med smukke, stive skud. 'Golden Dream': dejlig stor lys citrongul blomst med mørkgyldne, stærkt tilbagebøjede kronblade; væksten kraftig; skal bindes op. 'Grace Marie': rigt blomstrende i lys laksefarve; glimrende til hængende plante. 'Sunland': særdeles smuk, stor rød-orange blomst med tilbagebøjede kronblade; meget kraftig vækst med brede, rødkantede, indskårne skud; kræver plads og opbinding. 'Olympia': elegant dyborange blomst; svag vækst; måske lidt sart. 'Lohengren': skøn kirsebærrød, duftende blomst; korte, kraftige skud med hængende tendens; blomstrer tidligt og længe. 'Thalia': dramatisk lillarød metalagtig farve, utrolig rigt blomstrende; kraftig vækst; den skal bindes op. 'Gloria': ret lille, men meget smuk blomst i flere rødlilla nuancer; kompakt, kraftig vækst med korte skud; ideel i hængeskål. 'W. Haage': imponerende tofarvet blomst i rødlilla og hvidt; meget kraftige skud, der kræver opbinding.

Inden vi forlader hybridene er der en anden gruppe, der fortjener omtale, nemlig de såkaldte *Aporophyllum*. Disse planter er krydsninger imellem *Aporocactus* og forskellige *Epiphyllum*-hybrider. De ligner i vækst *Aporocactus flagelliformis*, den velkendte slangekaktus, dog er armene hos mange af dem tykkere og kraftigere, og blomsterne er store og forekommer i mange, skønne farver. Især kan 'Windsor' fremhæves med sine meget fine laksefarvede blomster i stort antal, og 'Edna Bellamy', der har calypsorøde blomster med lilla skær i midten. Planterne er nemme og villigt voksende og fortjener meget større udbredelse.

Epiphyllum - hybriden »Golden Dream«.

Dyrkning og formering

Når interessen for *Epiphyllum*-slægten - og andre »junglekaktus« iøvrigt også - virker lidt vigende, kan det ikke skyldes, at man finder planterne vanskelige, for de er ikke vanskeligere end andre kaktus. Årsagen må snarere søges i pladsforholdene, der jo hos de fleste af os er en kilde til stadig bekymring. Nogle af disse planter er da også pladskrævende, og de viser først deres fulde skønhed som veludviklede, store eksemplarer. Meget kan dog gøres, hvis man indretter sin plads fornuftigt og prøver at dyrke dem som hængplanter. Plant dem i store hængeskåle; de fleste vil tage sig fint ud

og blomstre bedre, hvis de får lov til at vokse på denne måde. Der er kun ganske få af de allerkraftigste arter, der med fordel kan espalieres. Løvrigt er det klogt at udtynde planterne engang imellem, da gamle skud efterhånden hører op med at blomstre.

Alle *Epiphyllum*-arter og -hybrider, kræver en kraftig, porøs jord og rigelig gødning. De foretrækker halvskygge og ikke for megen varme. Hvis man er i stand til at stille eller hænge dem ud om sommeren, sætter de stor pris på den friske luft og belønner een med mange knopper og sunde skud. Pas blot på sneglene. Det er faktisk de eneste skadedyr, der virkelig kan lide bladkaktus. Planterne tages ind sidst i september, holdes tørre og stilles køligt og lyst, for de flestes vedkommende gerne ved 5-10°C. Det er meningen at væksten skal gå helt i stå, så de nye skud kan modne og sætte knopper. Mange hybrider blomstrer først på to år gamle skud; lige meget hvordan man bærer sig ad - det spænder blot forventningerne til det yderste. Hvis planterne ikke står koldt nok om vinteren, altså helst under 10°C, er man nødt til at vande lidt, og det vil så være vanskeligt at standse væksten. Men fortvivl ikke; knib spidsen af de genstridige skud og fjern eventuelle svage vinterskud helt. De fleste sorter vil blomstre alligevel, om end ikke så overdådigt som efter en rigtig hviletid. Knopperne begynder at vise sig sidst på vinteren; de er længe om at udvikle sig - enkelte sorter starter blomstringen i marts - andre venter til juni. Knopperne er som oftest meget smukke de sidste dage før udspring, der altid finder sted hen under aften. Det er en lige stor oplevelse hver gang en ny blomst folder sig ud, og duften hos nogle af dem er bedøvende dejlig - stærkest morgen og aften. Efter endt blomstring kan planten være helt udmattet. Stil den så hen i skygge, vand kun sparsomt, og i løbet af et par uger har planten genvundet kræfterne. En hviletid efter blomstringen vil altid være gavnlig.

Et advarende ord om *Epiphyllum*-arterne. De er mere sarte end hybriderne og kræver lidt ekstra varme og omhu. Lad dem blive indendørs, brus dem jævnlige over, og anbring dem på en lunere plads om vinteren end hybriderne.

Formering er let. Stiklingerne tages af ældre skud, tørres 2 uger, plantes i spagnum, stilles i skygge, vandes med forsigtighed, og i løbet af 3-4 uger skulle de nye rødder være dannet. Der kan tages stiklinger når som helst om sommeren, men helst i en varm periode.

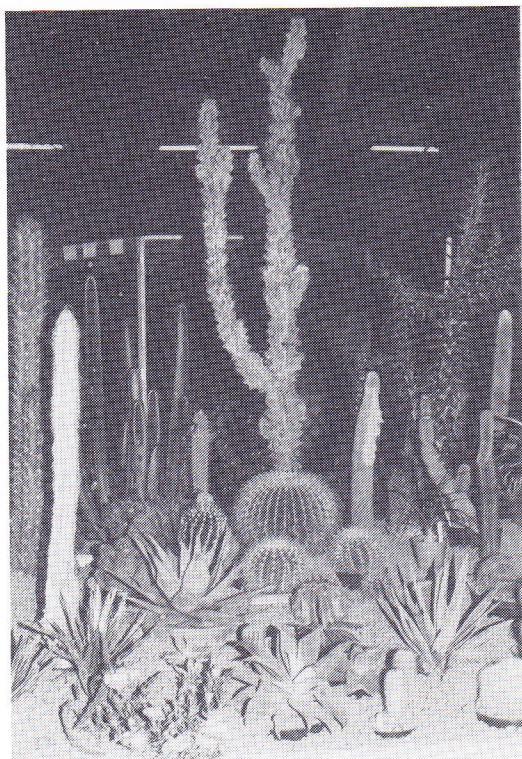

»Windsor« - en krydsning mellem *Aporocactus* og *Epiphyllum*.

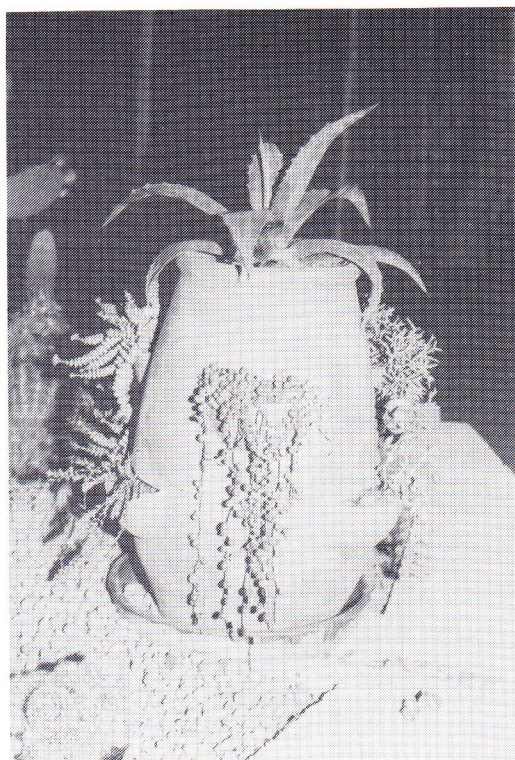
Nej, det er ikke svært at dyrke epiphyllum; men det er svært at vælge, for den ene blomst overgår den anden i skønhed. Hver gang jeg selv mener at have kåret min yndlingsplante, må jeg revidere min opfattelse nogle dage senere, hvor jeg ganske overvældet betragter 'Dante's underfundige farvespil eller 'Olympia's utrolige elegance. Endnu senere, når 'Cooperi' folder 10 store, duftende, månelignende blomster ud på een gang, eller når 'Gloria' åbner sine lange, slanke, mørklilla knopper og afslører den lyslilla hemmelighed i midten, ja, så er jeg helt fortabt - det er umuligt at vælge - og derfor må jeg have dem allesammen.

Prøv selv hvor vidunderligt svært det er.

Inge Clausen

I et 30 m² stort bed på gulvet havde vi arrangeret de store planter i leca.

Et eksempel på rationel plantedyrkning. Kniber det med pladsen, er dette måske en god idé.

Udstilling i Herning

Der har været en del udstillinger af kaktus i efteråret 1979, hvor medlemmer af N.K.S. har udstillet deres planter. Vi kan godt blive enige om, at det er et meget besværligt - men også meget spændende arbejde at have med at gøre. Udstilling er transportproblemer, beskadigelse af planter og forundring over, at de alligevel ikke tager mere skade. Udstilling er samarbejde og mangel på samme. Det er en snak med folk, som kommer langvejs fra og skuffelse over, at naboen glemte at komme. Det er til sidst oprydning og her i Herning også afregning. Vi var fire foreninger (fisk, fugle, orkideer og kaktus), der sammen arrangerede udstillingen, samt et par gæsteudstillere (bier og havefolk).

Vi deler overskuddet med Herning-hallen, mens den alene tager sig af et eventuelt underskud. Underskud har der ikke været tale om i de to år, hvor vi har været med. Udstillingerne har været besøgt af 7-8000 mennesker, og overskuddet fra i år skulle helst kunne give til en bustur til årsmødet til sommer.

Så I ikke udstillingen i år? Så kom til næste år. Vi er begyndt at planlægge den.

*Dagny Jensen
Vestjyllandskredsen*

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Alles über Kakteen...

Dieter Herbel: Alles über Kakteen und andere Sukkulenten.

Forlag: Südwest Verlag München, 1978.

ISBN 3 517 00 621 1

Format: 17 x 24 cm.

Indhold: 320 sider, 452 farve- og 98 sort/hvide fotografier.

Pris: £11.

Denne bog udmærker sig især på to områder. For det første indeholder bogen en sand velsignelse af gode farvebilleder både fra planternes naturlige voksesteder og fra samlinger. Men dertil kommer en usædvanlig omfattende og grundig gennemgang af kaktus- og sukkulentkultur, samt anden viden om planterne. Der er utraditionelle metoder, som selv garvede samlere kan lære nyt af. Et enkelt eksempel: Da forfatteren antager, at mange opuntia- og tephrocactusfrugter spises af dyr, og at frøene spirer bedre efter fordøjelsens indvirkning på frøskallerne, simulerer han denne proces. Hertil benyttes pepsin, et enzym, der findes i mavesaft. For frø, der havde ligget 36 timer i en 5% pepsinopløsning, spirede over 70% mod ca. 30% for ubehandlede frø. Var det en idé til forårets frøformering?

John Jansen
Vollsmose Allé 619
5240 Odense NØ

Samlerens store Kaktusbog

Da jeg ved, at mange gerne vil have Walther Haage's: Samlerens store Kaktusbog, og at det ikke er muligt at få den mere i Danmark; så var det måske værd at nævne, at den findes på engelsk og tysk. Den engelske udgave hedder »Cacti and Succulents« og koster £6.95. Den tyske udgave hedder »Das praktische Kakteenbuch in Farben« og koster £9.50. Til de nævnte beløb skal der lægges forsendelsesomkostninger og eventuelt moms.

Irene Nielsen
Sønderdalvej 25
8765 Klovborg

50 Choice Mammillarias

af B. Fearn og L. Percy.

Format: 18,8 x 12 cm.

Indhold: 68 sider, 4 farve- og 48 sort/hvide fotografier og 2 kort.

Pris: £1.50

Denne lille bog er den første i en ny, illustreret serie: »Guide for Enthusiasts«. Teksten er meget kortfattet - næsten i telegramstil - og giver oplysning om: forekomst, systematiske forhold, såning, dyrkning, sygdomme, skadedyr og så videre. Der er billeder af næsten alle de omtalte planter. Det er udmærket; men det havde været endnu bedre, om også kvaliteten af billederne havde været noget bedre. Vi læsere er jo - uden undtagelse - planteelskere, og vi vil gerne opleve planternes skønhed på billeder, når vi læser den slags informative bøger.

Helmut Broogh

Asclepiadaceae nr. 18

Tidsskrift fra The International Asclepiad Society.

Tidsskriftet udkommer 3 gange om året.

ISSN 0141-786 X.

Format: 21 x 30 cm.

Indhold: 40 sider, 1 farve- og 8 sort/hvide fotografier, 22 tegninger og 2 kort.

Pris: £3.50 pr. år (leveret gennem Whitestone Gardens).

Af indholdet af dette nummer kan nævnes: *Caralluma sarkariae* (Sarkaria), Erfaringer med *Pectinaria breviloba* (Bruyns), *Caralluma dioscoridis* (Lavranos), *Ceropegia langkawiensis* (Rintz), Variationen hos *Stapelia schinzii* (Holland), Slægten *Huernia* (Keen), Stapeliaer i Californien (Hollywood), Den hollandske asclepiadaceé-studiegruppe (v. d. Wouwe), Bestøvning hos asclepiadaceerne (Manders) og Asclepiadaceer i litteraturen (Walker).

Helmut Broogh
(Oversættelse: HG)

Ceropegias blomst

den programmerede fluefælde

I sukkulentrummet i væksthuset i Århus Botaniske Have er der flere arter af *Ceropegia*. Blomsterne hos disse planter er fantastiske indretninger; jeg kalder dem programmerede fluefælder, og artiklen handler om, hvorfor man kan give dem dette tilnavn.

Jeg har tegnet tre af blomsterne. Den første, jeg beskriver, er *Ceropegia stapeliaeformis*. Blomsten er stor, ca. 8 cm lang, og forsynet med brunrøde pletter på gråbrun bund. I spidsen har den en krone af krumme horn; de er næsten sorte. Farverne får straks den kyndige til at formode, at blomsten bestøves af fluer, og det er også tilfældet. Blomsten springer ud om formiddagen. 24-30 timer senere visner den, og kronen falder af, uanset om den er bestøvet eller ej. I blomstens korte liv sker en række begivenheder, der viser, at et indbygget program styrer den. Den første begivenhed er udspringstidspunktet, for det ligger fast inden for en time fra dag til dag.

Ved udspringet folder de fem horn sig ud. De begynder straks at dufte, men allerede efter 4 timer standser duftavgivelsen. Undersøger man blomsten umiddelbart efter udspringet, viser det sig, at det kun er hornene (fig. 2 A,d), der afgiver duft. De indeholder celler, der er tæt pakket med stivelseskorn. Når duften holder op, er stivelsen brændt op; den har altså været brugt ved fremstillingen af duftstoffet.

De fluer, der tiltrækkes, er ganske små, højst 3 mm lange. De lander på et dufthorn og kryber omkring. Duftstoffet får dem til at blive undersøgende i deres adfærd, og i den stemning vil de gå ind i mørke spalter. Og det er, hvad blomsten nu har at tilbyde dem. Fra dufthornene kan de se ned i kronrøret, der er mørkt. De kravler ned ad dufthornene, der fortsætter i spidser (fig. 2 A,s), der vender ned mod en tragt. Pludselig sker der noget. Fluen mister fodfæstet og dratter ned i kronrøret. Lidt efter er den ude i blomstens nederste del, der er ballonagtigt oppustet.

Hvad fik fluen til at miste fodfæste? Forklaringen er, at dufthornenes nedadvendte spidser er brolagt med spidse celler. Hver spids har en flydende voksdråbe, der har den særlige egenskab, at den stivner øjeblikkeligt ved berøring. Når fluens

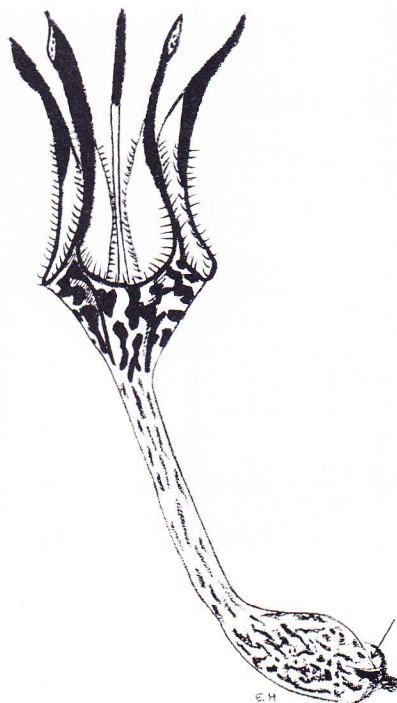

Fig. 1: *Ceropegia sandersoniana*, 8 cm lang. Pilen peger på vinduet.

fødder rører voksdråberne, sætter de sig på fødderne, og derefter har fluen det, som vi har det med et stykke sæbe under hver fod på et vådt badeværelsesgulv. Der er også voks på kronrørets inderside.

Kronrøret er forsynet med hår, der kan bøjes nedefter, men ikke opefter (fig. 2 B). Fluen bøjer dem under sit fald, men den kan ikke bøje dem den modsatte vej og kravle op igen. Den er nu fanget i en fælde.

Faldet gør fluen forskrækket, og fluer i den tilstand søger mod lyset. Det udnytter blomsten. Ballonen, som fluen nu er endt i, sidder skævt i forhold til kronrøret, og i ballonens væg, helt henne ved stilken, er væggen halvt gennemsigtig. Dette lyse vindue (fig. 1) kan ikke ses oppe fra dufthornene, fordi ballonen sidder skævt i forhold til kronrøret.

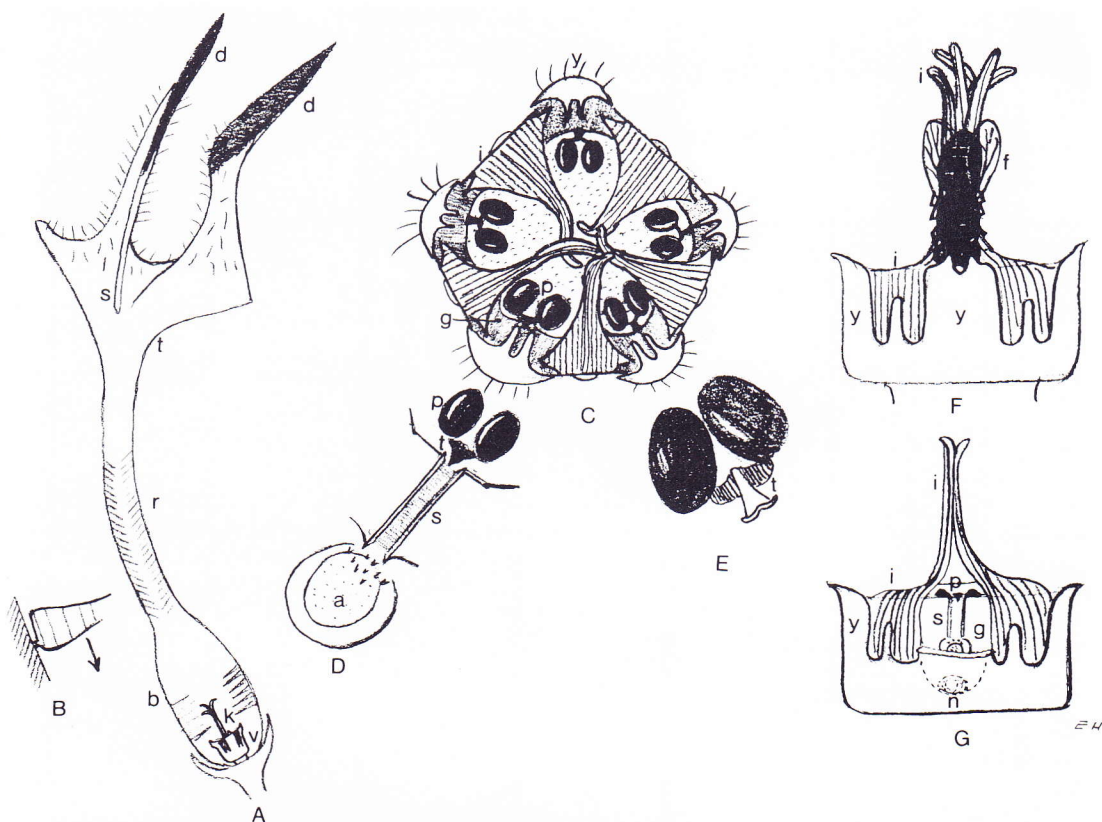

Fig. 2: *Ceropegia sandersoniana*.

A: Længdesnit gennem blomst. d: duftorgan (mørkt), s: spids, hvorfra fluerne styrer ned. t: tragt. r: kronrør (3 mm i diameter) med rusehår. b: ballonformet del af kronen, 7 mm i diameter. k: kønsorganer med bikrone. v: vinduesdels placering.

B: Nederste del af rusehår. Det kan kun bøjes i pilens retning på grund af sin form.

C: Kønsapparatet (k i A) set fra oven. y: ydre bikrone med stive hår. i: indre bikrone (stribet), når til centrum. p: støvknop med pollinier. g: grube.

D: Del af C, forstørret. p: støvknop. t: translator. s: skinne. a: støvfang.

E: Pollinier trukket ud af støvknop (det kan gøres med en nål). t: translator.

F: Kønsapparatet set fra siden. En flue (f) suger nektar. Hovedet er delvist skjult af en flig af den ydre bikrone. y: ydre bikrone. i: indre bikrone.

G: Som F, men en ydre bikroneflig er skåret af, så man ser skinnen s i gruben g. Punkteret linie: grubens begrænsning; i gruben ses nektardråben n.

Fluen søger mod lyset og lander uvægerligt, hvor støvdragere og støvfanger er. Her suger den nektar; det er af flere grunde godt for blomsten at fodre fluen. Fluen sidder imens på fem tåtsiddende søjler (fig. 2 F), der ligner grifler, hvad det slet ikke er; det er den indre bikrone. Tegningen viser, at der også er en ydre bikrone.

Mellem den indre og den ydre bikrone er der fem gruber (fig. 2, C og G, g). I hver grube er der en nektardråbe (fig. 2 G, n), der kun kan nås, når

fluen sidder på den indre bikrone. Stive hår på den ydre bikrone hindrer nemlig fluen i at gå ind den vej. På vej ned i gruben er der en styreskinne, som snabelen følger (fig. 2 D, s). Når fluen trækker snabelen op igen, støder den mod et lille håndtag på en gaffel (fig. 2 D, t). Håndtaget klemmer sig fast om det bløde hudparti ved snabelens grund. Når fluen med et ryk trækker sig fri, følger gaffelen med; den er tvegrenet, og på hver gren sidder pollenet. Alt pollenet forlader de to støv-

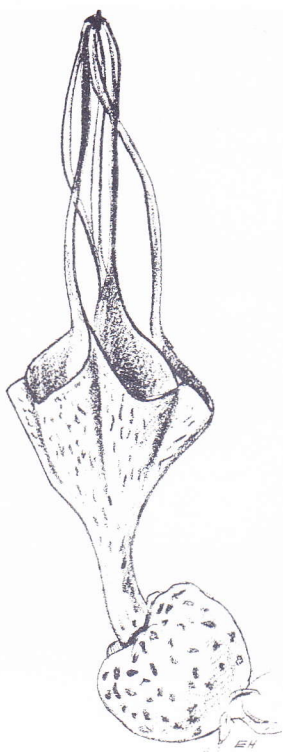

Fig. 3: *Ceropegia robynsoniana*. 7,5 cm høj.

sække på én gang; de to støvmasser kaldes pollinier. Gaffelen med klemmen kaldes en translator (t).

Hvis fluen besøger en anden blomst, har den translator og pollinier med sig, og når den igen stikker snabelen ned i en grube, følger den skinnen. Forneden på skinnen sidder to gribere, der modtager translatoren, og pollinieme må forlade fluen. Og det er lige præcis, hvad de skal, for støvfanger (fig. 2 D, a) sidder i gruben, lige under skinnen. Så vidt vides skal støvet komme fra en fremmed blomst; hvis fluen besøger flere gruber i samme blomst, sker der selvbestøvning, men pollenet spirer næppe.

For at bestøvningen skal ske, må fluen ud. Det sker ca. 24 timer efter at den kom ind. Blomsten, der før stod lodret, bøjer sig nu ned i vandret stilling. Hårene i kronrøret visner, og vokscellerne klasker sammen, og nu kan fluen ubesværet spadserer ud - og lade sig fange af den næste blomst.

Hvorfor skal fluen være fængslet i 24 timer? Forklaringen er dobbelt. Fluen skal lukkes ud på det tidspunkt af døgnnet, hvor den har sin aktivi-

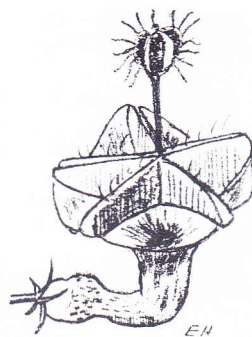

Fig. 4: *Ceropegia distincta* var. *haygarthii*. 3 cm høj.

tetsperiode, og det skal ske samtidigt med at de nye Ceropegia-blomster springer ud og begynder at dufte. Derfor må det hele være programmeret i forhold til klokkeslettet, og det er det.

Endnu en forunderlig ting bør nævnes. Fælden virker kun, hvis blomsten står absolut lodret, for ellers falder fluen ikke ned i røret. Og fluen kan kun komme ud, hvis røret står vandret. Altså må blomsten kunne sanse, hvad der er op og ned. Sanseorganerne kender man. Det er nogle celler i kronrøret med 7-10 klumper af stivelseskorn i hver. Når blomsten bøjes, flytter stivelseskornene sig i cellerne, og af deres tryk på cellens cytoplasma eller væg afgør blomsten, hvordan den står. Kommer den til at stå skævt, retter den sig op igen. Figurerne af *Ceropegia robynsoniana* og *C. distincta* var. *haygarthii* viser to blomster, der ser meget anderledes ud. Den sidste har nogle fine hår øverst på den lanterneformede duftedel; den slags hår kendes også fra *C. sandersoniana* og *Stapelia*-arter. De bevæger sig for det mindste pust; de virker tiltrækkende på fluer.

Hver Ceropegia-art er bygget på sin måde, men de fanger fluer efter samme princip. Når de ser forskellige ud og dufter forskelligt, kommer det af, at de hver skal tiltrække deres egne specielle fluearter. Herved undgås bastardering.

Vel er de fleste Ceropegiers vegetative dele småkedelige at se på; en samling af arter med de lange grågrønne stængler kan ligne et dårligt opryddet værksted hos en elektriker. Men ser man på blomsterne, da står man over for noget af det snildeste, der findes i naturen.

Da jeg undersøgte blomsterne, fik jeg mange problemer, men de blev løst ved at læse Stefan Vogel: Die Bestäubung der Kesselfallen-Blüten von *Ceropegia*. Beiträge zur Biologie der Pflanzen. Bd. 36/2 p. 159-237, 1961.

Eigil Holm

Fig. 1: *Mammillaria zeilmanniana* (Helmut Broogh fot.).

4 gamle kendinge

Når man taler om villigtblomstrende kaktus, bliver *Mammillaria zeilmanniana* ofte nævnt, hvilket er yderst berettiget, da planten virkelig blomstrer fint. Selv små frøplanter eller stiklinger på under 2 cm i diameter er i stand til at bære et par blomster. Dette sammenholdt med at planten er meget svær at slå ihjel, har gjort den til en yndet begynderplante; men »gamle« samlere glæder sig sandsynligvis stadig over det årlige blomsterflor på deres måske større planter.

Mammillaria zeilmanniana stiller ikke de store krav til sin ejer. Den kan vokse i næsten al slags jord, men i en almindelig kaktusjord vil den nok befinde

sig bedst. Man behøver ikke noget drivhus for at få blomsterne at se, et lyst vindue - gerne sydvendt - rigeligt med vand i vækstperioden og ringe eller ingen vanding i hvileperioden. *Mammillaria zeilmanniana* kan udmærket overvintres i stuen, man skal da bare vande en smule mere end hvis planten overvintres koldt.

Mammillaria zeilmanniana danner med tiden store grupper og planter på ca. 20 cm i højde og drøjde i fuldt flor må siges at være et prægtigt syn. Craig angiver i sin beskrivelse af *Mammillaria zeilmanniana*, at planten kun lejlighedsvis deler sig og størrelsen er på 5-6 cm. Årsagen til denne lidt

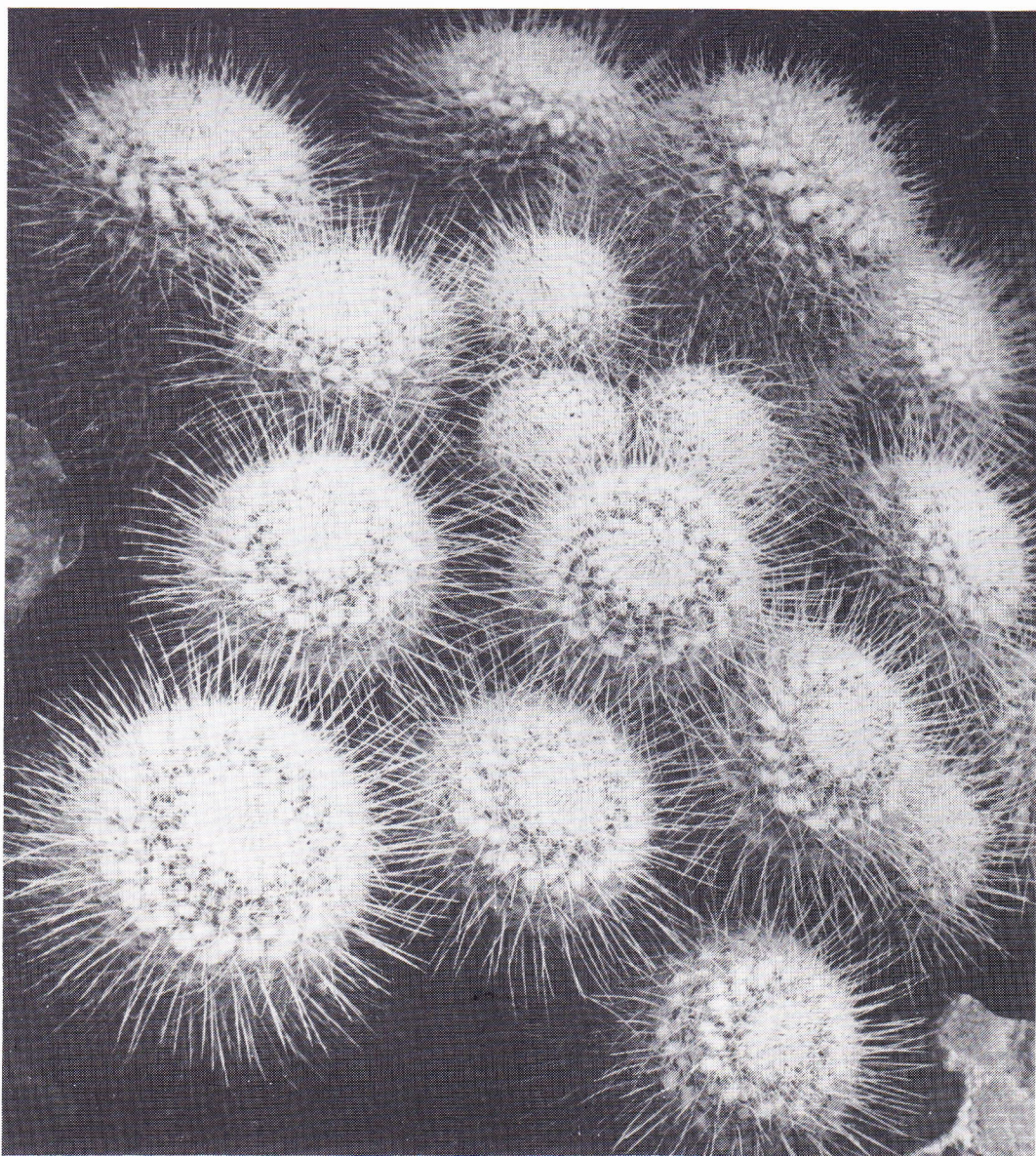

Fig. 2: *Mammillaria geminispina* (Helmut Broogh fot.).

ukorrekte beskrivelse må nok forklares med, at Craig har beskrevet en ganske ung frøplante. Blomsterne er ca. 2 cm store og varierer hos arten fra karminviolet til purpurrosa. Iøvrigt findes en varietet med helt hvide blomster: *v. alba* eller *v. albiflora*. Denne varietets oprindelse er noget uafklaret, idet planten for nogle år siden dukkede op på gartneriernes plantelister og at planten, så-

vidt jeg er informeret, aldrig er blevet observeret i naturen og ej heller beskrevet. Backeberg anfører, ved sin beskrivelse af *Mammillaria zeilmanniana*, at blomsten i unormale tilfælde kan være hvid. Endvidere har jeg ladet mig fortælle, at hvis man sår et brev frø af *Mammillaria zeilmanniana v. alba* får man planter, der blomstrer med hvide blomster, men så sandelig også planter hvor blom-

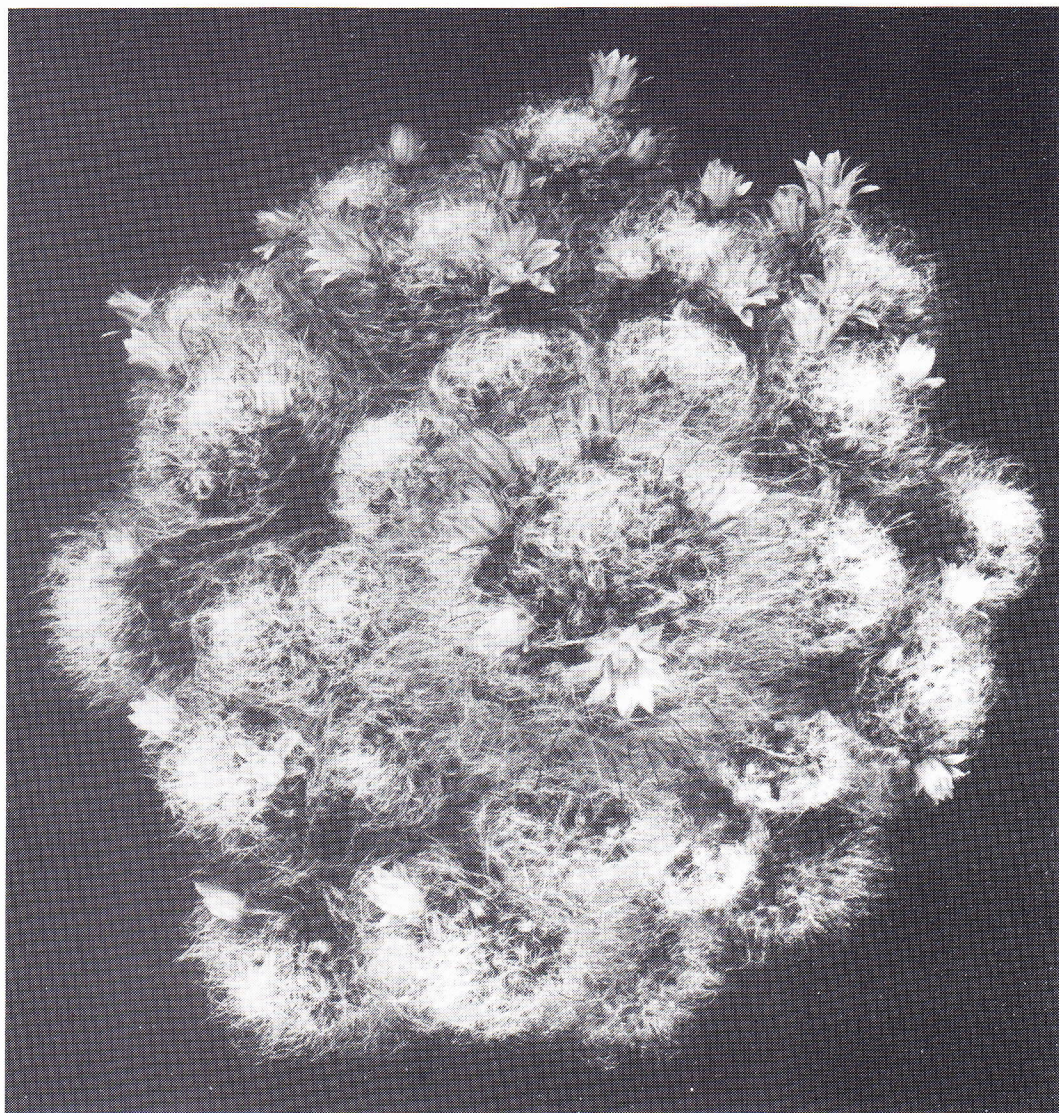

Fig. 3: *Mammillaria bocasana* (Helmut Broogh fot.).

sterne har den samme farve som hos arten. Prøv selv! Iøvrigt, hvis ovenstående er korrekt, skal planten kun have status som afvigende form og ikke som varieret.

Den næste plante *Mammillaria geminispina* - eller på dansk: den tvillingetornede - er også en udmærket begynderplante, som med tiden danner store grupper - i naturen op til 2 meter i diameter. Planten vokser i det centrale Mexico, den har hvid

uld og hår i axillerne, hvide randtorne og 2-4 midtertorne. Undertiden forekommer planter med 6 midtertorne. Blomsten er cremefarvet med en karminrød stribe.

Mammillaria geminispina er en art, der varierer overmåde meget. Jagttagelser, som er foretaget i naturen viser, at der i og imellem forskellige populationer forekommer en enorm variation i torne- dragten og også i mængden af axiluld. Af dette må

Fig. 4: *Mammillaria bocasana* (Finn Larsen fot.).

man konkludere, at planter, der i kultur er angivet som varieteter af arten (Backeberg beskriver 2: *v. nobilis* og *v. brevispina*) simpelthen kun er former af en uhyre variabel art. Denne variation kan man jo selv som Ole Nielsen skriver i sin artikel KAKTUS 1978-4, bemærke, hvis man forsøger sig med lidt frø.

Plantens krav i kultur er næsten lige så enkle som nævnt ovenfor hos *Mammillaria zeilmanniana*, dog vil jeg anbefale en lidt mere porøs jord. Med hensyn til blomstring er der dog visse problemer. Nogle planter blomstrer ivrigt år efter år og andre nægter konsekvent at gøre det, uanset hvor store de bliver. Nogle samlere, der er indehavere af sidstnævnte, har forsøgt utallige krumspring for at få blomster på deres planter - men som regel uden resultat.

Mammillaria bocasana er også en plante både for begynderen og den mere erfarne samler. En af de første planter i min egen samling var en *Mammillaria bocasana*, som jeg hjemtog som stikling fra et familiemedlem, der ikke havde speciel interesse for kaktus, men blot dyrkede denne som en anden potteplante uden at tage hensyn til jord, vanding og hvileperiode. Alligevel blomstrede planten hvert eneste år. Dette siger lidt om hvor let den er i kultur, og at den derfor må anbefales begyndere. Det er jo ret vigtigt, at man kommer godt igang og får succes med sine planter fra starten. Min egen plante har efterhånden delt sig adskillige gange og jeg glæder mig stadig over de mange blomster, der fremkommer fra april til juli. Blomsterne, som er ca. 12 mm i diameter, er svagt lysegule med mørk midterstribe.

Mammillaria bocasana er opkaldt efter sin type-lokalitet Sierra de Bocas i den mexicanske stat

Hidalgo. (Typelokaliteten er den lokalitet, hvor typeplanten d.v.s. den plante, der ligger til grund for førstebeskrivelsen er indsamlet). Planten har været kendt i kultur i adskillige år og blev første gang beskrevet af Poselger i 1853.

Der forekommer to former af arten - den ene er kraftigt tuedannende (fig. 3) og de enkelte skud bliver ikke ret høje. Den anden form vokser mere cylindrisk og deler sig ikke så villigt. Min egen plante er tuedannende og vokser særdeles tæt - se fig. 4. Det skal tilføjes, at denne plante dyrkes i fuld sol, hvilket efter min mening er årsag til den særligt tætte tueform.

I gartneriernes plantelister er der tit anført en del varieteter af *Mammillaria bocasana*. Hvorvidt der er tale om egentlige varieteter, gartnerimutanter eller blot former som nævnt under *Mammillaria geminispina* skal jeg ikke gøre mig klog på, medmindre det drejer sig om *v. inermis*. Denne »varietet«, der helt mangler den krogformede midtertorn, er nemlig en mutant, som er blevet fremelsket i et japansk gartneri. Planten er første gang omtalt i det amerikanske Cact. Succ. Journ. nr. 8, 1936. At planten så fejlagtigt har fået status hos samlere som en ægte varietet skyldes sikkert en eller anden forhandler, der har haft den anført i sit katalog under dette navn - men hvad, planten er sikkert ganske interessant alligevel, og jeg vil da også notere den på min ønskeseddel.

Mammillaria wildii er også en plante, der vil være tilfreds med en lys plads i vindueskarmen, en smule vand om vinteren og noget mere om sommeren hvor man også bør gødske, da planten jo gerne skulle vokse. Om vinteren kan man også overvintrere planten koldt, hvis man har mulighed herfor. *Mammillaria wildii* samt de tre ovennævnte kan udmærket overvintres ved temperaturer ned til frysepunktet uden at tage skade - men frostgrader skal man ikke udsætte dem for. Betingelserne for at overvintrere planterne ved lave temperaturer er, at de holdes helt tørre fra oktober til marts, at de ikke udsættes for dryp og at man lufter godt ud i milde perioder. Hvis ikke disse grundregler overholdes, kan planterne let angribes af svamp.

Mammillaria wildii blev første gang beskrevet i 1836 af A. Dietrich. Planten deler sig villigt og danner tætte tuer hvor de enkelte skud kan blive ca. 15 cm lange og 5 cm i diameter. Der er ca. 10 randtørner, 3-4 midtertørner hvoraf den nederste er krogformet. Blomsterne er hvide med en brunlig-rød midterstribe. Planten vokser i staterne Hidalgo og Queretaro i Mexico.

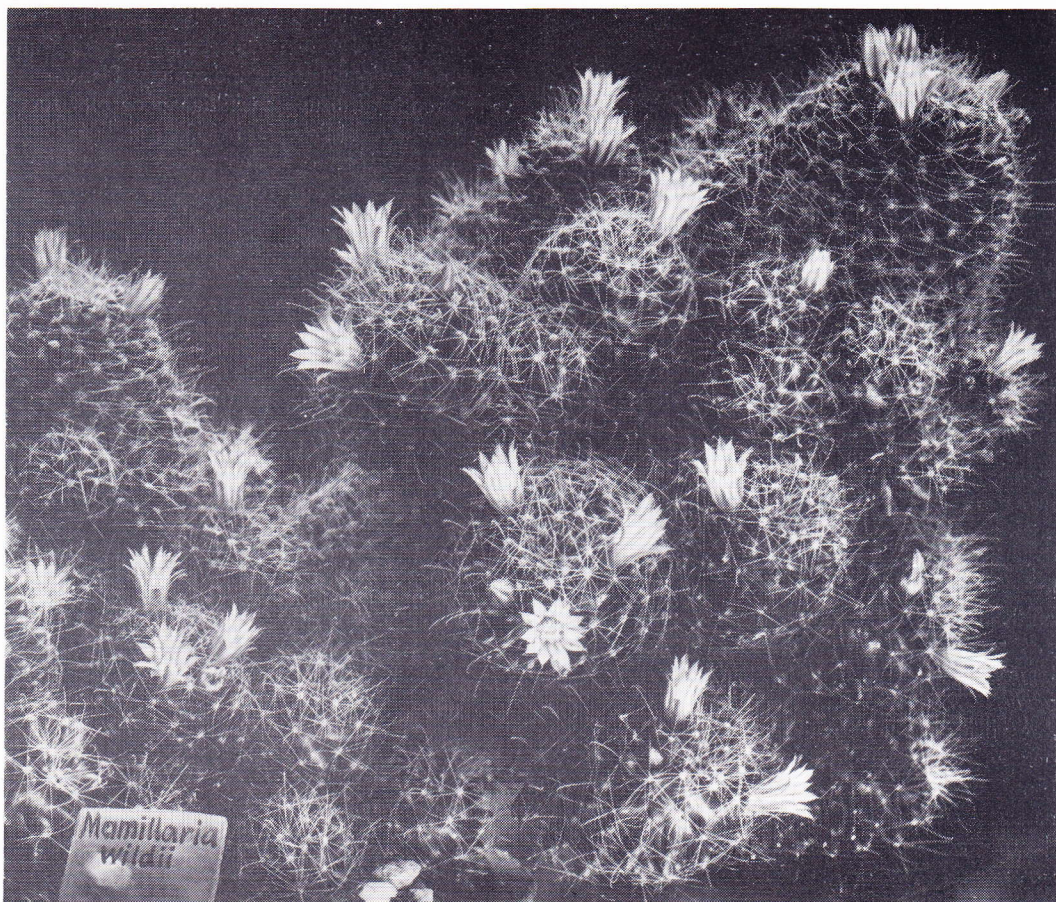

Fig. 5: *Mamillaria wildii* (Helmut Broogh fot.).

Ved undersøgelser i naturen har man observeret, at planten foruden at vokse i grus også kan vokse som epifyt i lommer af humus bl.a. på planter som *Prosopis* og akacietræer. Til sidst kan jeg lige nævne at der også findes en form af *Mamillaria wildii*, som har lyserøde blomster.

Finn Larsen
Kervej 5
Hellested
4652 Hårlev

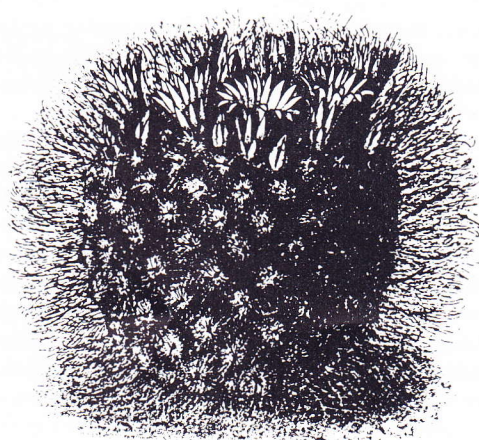

Fig. 80.
Mamillaria Boeckiana Poselg.
Original von T. Gürke.

Litteratur:

Craig: *The Mamillaria Handbook*
Backeberg: *Das Kakteen Lexikon*
Mamillaria Society Journal

Opuntia polyacantha ved Filmore, Utah, U.S.A.

Hardføre kaktus

I noen år nå har jeg hatt flere arter kaktus stående ute hele året igjennom. Flere medlemmer i N.K.S. dyrker vinterharde kaktus, så derfor tenkte jeg det ville være av interesse at jeg skrev litt om hvilke resultater jeg har kommet til med hensyn til forskjellige kaktusers hardførhet.

I tre år har jeg hatt noen planter av *Echinocereus baileyi* og *Echinocereus purpureus* stående ute om vinteren. De to første vintrene klarte begge artene seg godt, og de blomstret de etterfølgende somrene. Temperaturen lå i disse vintrene så godt som hele tiden under 0° C, og snødekket varte fra november til ca. midten av april. Også *Coryphantha vivipara v. radiosa* og *Gymnocalycium chubutense* klarte disse vintrene, og *Coryphantha vivipara v. radiosa* blomstret villig om sommeren. Jeg trodde derfor at de fire nevnte kaktusartene var fullt hardføre. Men sist vinter viste noe annet, desverre. Temperaturen i luften lå da i lange tider under -15° C, og av og til sank den til -30° C.

Temperaturen under snødekket var nok ikke like lav, men det ble i alle fall for kaldt for de to *Echinocereus*-artene og for *Coryphantha*- og *Gymnocalycium*-plantene. Da våren kom i år (1979) var alle sammen uten liv. De to *Echinocereus purpureus* var rigtignok bare angrepet av råte noen få steder på plantene, men det viste seg likevel umulig å redde dem. Det er synd når slike ting skjer, men nå vet jeg i alle fall at de fire nevnte artene ikke er vinterharde hvis de blir utsatt for temperaturer under -15° C i lengere tid. Det er mulig at de ville kunne tålt lavere temperaturer hvis de hadde vært fritt utplantet, alle kaktusene jeg har ute om vinteren står i pletter.

Et par andre kaktus, *Pediocactus simpsonii* og *Opuntia polyacantha* tåler imidlertid godt de temperaturer som var her i utkanten av Oslo sist vinter. Jeg hadde med disse kaktusene fra en tur i U.S.A. ifjor, av *Opuntia polyacantha* bare enkelte ledd fra forskjellige lokaliteter i staten Montana.

Echinocereus baileyi i Wichita Mountains, Oklahoma, U.S.A.

Coryphantha vivipara ved Santa Fé, New Mexico, U.S.A.

Ingen av plantene fikk frostska-der i den strenge kulden. Disse to kaktusartene kan derfor regnes som fullt hardføre i temperaturer ned til -30°C . Jeg tror også at de godt kan tåle fuktighet om vinteren med efterfølgende kulde. I fjellene i Montana vokste *Pediocactus simpsonii* blant annet på enger som var svært våte i mai måned da jeg var der, snøen kom og gikk stadig.

Jeg har gjort forsøk som viser at flere *Tephrocactus*-arter tåler ned til -10°C flere dager i strekk uten å ta noen skade av det. Muligens kan de klare lavere temperaturer også. Artene som dette gjelder for er: *Tephrocactus darwinii*, *hickenii*, *minutus*, *glomeratus*, *ovatus*, *russellii* og *alexanderi*. Også flere *Lobivia*-arter tåler de samme temperaturer som de nevnte *Tephrocactus*-artene. Det dreier seg om arter som vokser fra ca. 2500 til over 4000 m. o. h. i det vestlige og nordlige Argentina. *Lobivia chrysanthra*, *muhriae*, *famatinensis*, *densispina*, *pectinifera*, *sanguiniflora*, *saltensis*, (*Chamaecereus*) *silvestrii*, *jajoiana*, *drijveriana* m.fl. tåler minst -10°C i noen dager (muligens mye lenger) uten at plantene blir skadet. Blomstringen har heller ikke

Lobivia (Chamaecereus) silvestrii

blitt satt tilbake, snarere tvert imot! Også en del *Mediolobivia*, *Gymnocalycium* og noen få *Rebutia* fra det Nordargentinaiske høyland tåler mange minusgrader. Også *Pterocactus tuberosus* tåler -10°C i lengere tid. Jeg tror at en forutsetning for alle de nevnte kaktusplantene skal kunne tåle så lave temperaturer er at de har et godt utviklet rot-system, og at de har en vekstsesong i friluft bak seg. Tørr jord er også i de fleste tilfeller nødvendig. Jeg regner med at flere av de argentinske kaktusene jeg har nevnt er hardføre på friland i Sør-Sverige og i Danmark hvis de ikke blir utsatt for vinterfuktighet.

Knut Fjeld
Vilbergveien 7
Oslo 6

De kaktusarter, der gik tabt for forfatteren, kan klare lavere temperaturer end -15°C . Årsagen til tabet er udplantningen i pletter, der giver opsamling af væde. Prøv med fri udplantning i jord med minimum 50% dræn og dæk planterne over med en glasplade fra september til sneen kommer.

Sydow

Georg Sydow foran et eksemplar af *Euphorbia canariensis* på De kanariske Øer.

Sydow medlem af I.O.S.

Et af vore medlemmer, Georg A. Sydow, er blevet optaget som medlem af I.O.S. - den internationale organisation for sukkulentforskning. I.O.S. er en sektion indenfor The International Union of Biological Sciences under Unesco (FN). Optagelsen skete officielt den 23. marts 1980 på den 16. I.O.S.-kongres i Mexico City. Sydow tog til Mexico først i marts måned efter invitation fra præsidenten for I.O.S., for at han kunne få mulighed for at se kaktussernes hjemland før kongressen. Han har taget en masse lysbilleder fra turen og har lovet, at vi skal få billederne at se til årsmødet i N.K.S.

Det er ikke hvem som helst, der optages som medlem af I.O.S. Man skal have ydet en indsats indenfor sukkulentforskningen for at blive optaget som medlem. Sydow har ydet en stor indsats indenfor udforskningen af de frostresistente kaktus. Resultaterne af disse undersøgelser har han offentliggjort i japanske, engelske og tyske tidsskrifter og i KAKTUS.

Tillykke med medlemskabet af I.O.S.!

På Nordisk Kaktus
Selskabs vegne
Hans Grønlund

Hold varmemfri

Hvad for et par år siden ingen væksthusejer spekulerede på, nemlig at der ville komme energiproblemer og dermed problemer for væksthuseopvarmningen, det er nu i løbet af kort tid blevet alvor. Vi er nødt til at lægge hovedet i blød for at finde veje til at klare vore kaktussamlinger over vintermånederne, uden at det løber voldsomt op i penge. Erfaringer viser naturligvis, at planterne har bedst af at forblive på deres plads i drivhuset om vinteren, altså ingen ståstedsforandring; men det er begrænset, hvor lave temperaturer man kan byde sine planter uden større tab.

Annoncørerne, f.eks. i det tyske kaktusblad »Kakteen und andere Sukkulente«, tilbyder nu masser af nyttige ting til isolering. Isolering er selvfølgelig en uundgåelig foranstaltning i en energikrisetid; men hvem af os har ikke isoleret sit drivhus også før i tiden? Ingen af os kan i forvejen vide, om den kommende vinter ikke atter bliver en fimbulvinter som f.eks. i 1940, 1941, 1947.. eller nu sidst 1978/79, og så skal al disponibel varme alligevel sættes ind for at holde et drivhus »gående«.

Sagen for hobbysamleren med eet væksthus, en endnu overskuelig plantesamling placeret i potter, bakker og skåle, er at skabe nogle varmemfri måneder. Det må gøres ved at flytte planterne til et frostfrit rum (som oftest vil det være et kælderrum) i de vintermåneder, der må formodes at være koldest og derfor mest energikrævende, mest lysfattige og hvor planterne samtidig har deres absolutte hviletid. Man må da påtage sig flyttearbejdet, en gang ved vinterens begyndelse og en gang i det tidligste forår; men det er jo rede penge, man således tjener ind ved flyttearbejdet. Man kan da også se de værste vintermåneder mere trygt i møde ved at have samlingen i en køligrumsopstilling, hvor man på den ene side sparer godt i den tid, hvor drivhusopvarmningen ellers skulle køre døgnet rundt, på den anden side ikke risikerer for lave temperaturer.

Læseren har sikkert gættet, at det er min egen overvintringsmetode, jeg er begyndt at fortælle om. Min samling er blevet vinter/forårsflyttet i mange år. Det er flyttearbejdet, som mange sam-

lere gruer for og derfor hellere vil ofre opvarmningen. Men der kan findes på flere systemer, som gør flyttearbejdet nemmere, bl.a. flytning i stabile bakker, og er man to eller tre om arbejdet, er det overstået i løbet af nogle timer. Flyttearbejdet har ydermere den fordel, at ens samling - med lidt ekstratid - bliver gennemset. Omplantningseksemplarerne kan sorteres fra, de eventuelt af skadedyr hjemsøgte planter sættes isoleret til behandling o.s.v. Enhver planteer ved, at planter der har et fast ståsted i et drivhus år ud og år ind og kun iagttages fra den ene side, let kan snyde een på den side, øjet ikke ser (skadedyr, solforbrændinger o.a.). I så henseende er de årlige flytninger nyttige: de bringer de skjulte, men heldigvis også overraskende ting frem for dagens lys. Ved at anbringe min samling, p.t. ca. 15 m² planter, i vort kælderrum er det vigtigste spørgsmål for mig, hvor mange drivhusfrie dage jeg kan byde mine planter, uden at der er fare for deres blomstring eller dem selv. En anden faktor kommer til: hvor mange dage kan planterne tage i de tørre, kølige kælderrum uden nævneværdigt tillægsllys! (Meget tillægsllys vil kræve større el-forbrug, og vi skal jo spare!)

For at spare mærkbart i de koldeste måneder må man gå ud fra, at 60-70 drivhusfrie dage er minimum. Snevinteren 1978/79 blev her hos mig til 75 fyringsfrie dage, hvilket er lig med ca. 2000 kr. Bortset fra de tab, hver vinter fører med sig, efterlod kældeovervintringen sig ingen mén. Udflytningen blev påbegyndt den 26.2.79, forårsblomstringen var præcis og ikke mindre end ellers.

I indeværende vinter bliver min drivhusferie noget længere, betinget af, at hele samlingen og drivhuset måtte flyttes til min nye bopæl i oktober 79; og jeg ikke nåede at få installeret både drivhus, inventar og fyringsanlægget. I gunstigste fald må jeg altså regne med ca. 120 dages kældertilværelse, - og så må kældertilværelsen sikkert ikke strække sig ret meget længere! Man skulle stile efter at holde varme- og drivhusfri i december og januar måned, og hvis februar tillader det, skulle man flytte ud igen i anden halvdel af denne måned. Men får vi en vinter »med respekt«, kan det nemt blive til 100

kælderage for kaktusserne. Her må det indskydes, at mine sukkulenter har fået al disponibel plads i vindueskarmen, mange af dem ville hurtigt bukke under i et kælderrum uden ekstralys. Alle kaktus, fra nogle centimeters størrelse og op til de store og høje, synes stort set ikke at være misfornøjede med den næsten termostatisk fastliggende kældertemperatur, der hele tiden - med vinduet på klem - ligger på mellem + 9° og + 11°. Konstant vintertemperatur skulle, efter hvad der bl.a. kan læses i K.u.a.S., endog for mange kaktusarter være gavnlig. Sikkert havde planterne bedre af at have vinterståsted med mere lys, men denne faktor kan jeg ikke byde dem. I stedet står de nu (jan. 1980) efter over 100 dage i kælderrum med lys fra et sidevindue - i ekstrem hvile, og de får kun en overstækning med lunkent vand hver tredje uge. Om erfaringerne med denne vinterbehandling kan jeg berette mere skematisk for de forskellige slægter senere. Min specialslægt *Gymnocalycium* tager foreløbig denne behandling uden at kny.

At holde varmfri, d.v.s. at skaffe sig »drivhusfrie måneder« bliver for mange af os en nødvendighed i

de nærmeste år. Der er blandt vort blads læsere sikkert mange, der også har gjort sig tanker henholdsvis har udviklet et system for en besparende kaktusvinter, så det ville glæde mig at læse, hvordan andre indretter sig.

Afsluttende nogle anmærkninger vedrørende

»Lysåret«

1) Årets mørkeste dag er den 21. december. Slår vi en cirkel på 50 dage omkring d. 21.12., d.v.s. 100 dage ialt, svarer det til tiden mellem den 1.11. og 9.2. Til 1): skal planterne i 100 dage stå mørkere, bliver ca. 260 lyse drivhus-dage tilbage. 100 dages drivhusopvarmning spares. Dette lys/mørke-årsforløb skulle de fleste kaktus kunne klare uden mén.

2) Slår vi en cirkel på 100 dage omkring den 21.12., d.v.s. 200 dage ialt, svarer det til tiden mellem den 12.9. og 31.3. Til 2): skal planterne i 200 dage stå mørkere, bliver ca. 160 lyse drivhusdage tilbage. 200 dages drivhusopvarmning spares. Dette lys/mørke-årsforløb kan ikke anbefales. Det ville have ingen eller kun ringe blomstring og plantetilvækst til følge.

Så vidt gørligt skulle man se at få et kaktus/drivhus-år, der ligger mellem 250 og 300 dage, men: RESTEN KAN SPARES!

Hans Keil

FORÅRSUDSALG

Et antal store planter, omfattende Epiphyllum, Rhipsalis, Heliocereus, m.m. sælges til stærkt nedsatte priser.

Mange andre gode tilbud

Inge Clausen
Gartneriet Månedalen
Månedalen 2
2970 Hørsholm

MEDLEMMERNES HJØRNE

Jardin Exotique

Kaktusvenner, som påtænker at holde ferie i Norditalien (f.eks. omkring Genova), bør unde sig selv den oplevelse at se Jardin Exotique i Monaco. Man gør klokt i at stå tidligt op, få et solidt morgenmåltid - og så afsted. Enten kan man leje en bil for en dag og køre dertil selv, eller man kan tage toget til Monaco.

Sidste år tog min mand og jeg toget til Monaco og skiftede dér til en bus, der kører direkte til Jardin Exotique. Det er meget let at finde haven, for alle kender den, når man spørger om vej. Hele »haven« er anlagt på en bjergside, og hér står »tusse« ved »tusse« - der er mere end 2000 forskellige arter. Mange er kæmpestore; og der er en helt fantastisk farvepragt i de mange forskellige blomster. Haven er meget fantasifuldt anlagt; man går op og ned ad trapper, over små broer og kan herfra se op eller ned til det sted, hvor man lige har gået. Der er også platforme, hvor der er borde og bænke, således at man kan spise sin medbragte mad. Man gør klokt i at tage mad med, for der går let en hel dag med denne udflugt, og det er ret dyrt at spise på restaurant i Monaco.

I haven findes der desuden en indgang til en drypstenshule, hvor der er rundvisning hver time. I hulen går man op og ned ad trapper; man mærker hurtigt, hvis konditionen ikke er i orden. Hvis man er dårlig til bens, så bør man nok undlade besøget i hulen. Der er ellers meget interessant i hulen. Man går blandt andet dybt under havets overflade og ser de spændende former, som sådanne drypsten kan få. Det er utroligt, at man kan gå inde i sådan et bjerg; og det er en stor oplevelse, hvis man ikke har prøvet det før.

Når man kommer op i dagslyset igen, misser man lidt med øjnene, inden man for sidste gang skal se lidt på de smukke kaktus og nyde den skønne udsigt. Når man tager toget hjem om aftenen, så er man godt træt i benene - men til gengæld mange oplevelser rigere. Kaktushaven hører til de oplevelser som man aldrig glemmer.

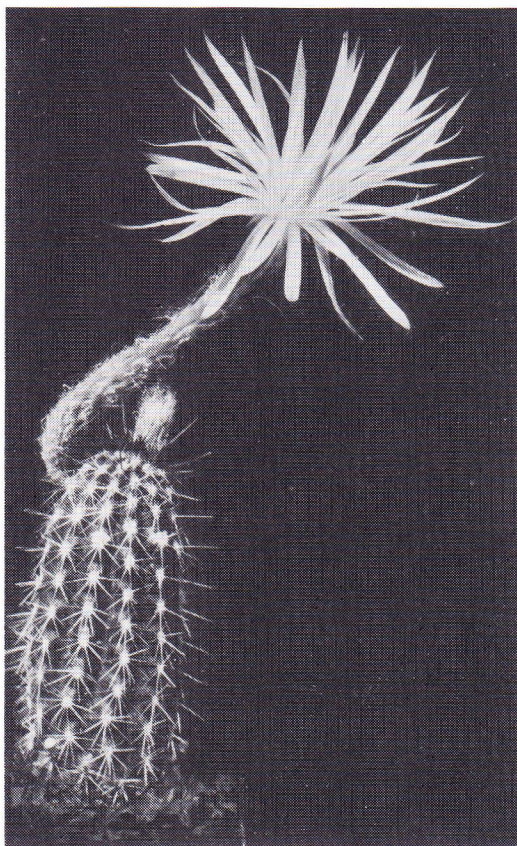
*Stema Leicht
Kingstonvej 3
2300 København*

Bruk bibliotekene bedre

Som kaktusliebhavere er vi stadig interessert i å få vite mere om våre planter og de fleste har derfor en eller flere av standardverkene om kaktus og andre sukkulenter i bokhyllen. Det store antall arter tillater desverre ikke at det blir brukt mere enn noen få ord eller linjer på hver art. Vi må finne frem til den spesiallitteratur som er skrevet av og for spesialister, både vitenskabsmen og amatører. Denne finnes ikke i hyllene på de lokale biblioteker, men på universiteter, forskningsinstitutter o.l. Hvis man er så heldig og bor i nærheten av et slikt institutt kan man muligens få lov å låne direkte fra deres bibliotek. For oss andre går veien om vårt lokale bibliotek som vil formidle lånet gjennom biblioteksentralen.

Det er trolig mange som har forsøkt å skaffe tilveie litteratur via biblioteket, men vi kan ikke forvente at personalet er like godt kjent på vårt spesialfelt som vi er og vi må derfor gi eksakte opplysninger om hva vi ønsker å lese, nemlig: tittel og forfatter og helst også forlag og utgivelsesår. Disse opplysninger må vi samle inn etterhvert som vi leser bøker eller tidsskrifter. Skribentene refererer nemlig som regel til de skrifter de har studert under arbeidet med sin egen artikkel. I fagbøkene finnes ofte en hel liste med slike referanser og ved systematisk å samle disse vil man etterhvert få en pen katalog over litteratur som kan komme til nytte en pen dag. På denne måten kan vi allikevel ha mye glede av vårt lokale bibliotek. Vi må bare være litt tålmodig. Forespørslen sendes først til biblioteksentralen, som finner ut hvor boken eller artikkelen forefinnes. Derefter må den bestilles og sendes til ditt bibliotek. Dette tar gjerne 2-3 uker, men til gjengjeld får du forhåpentligvis mye nytt og interessant lesestoff.

*Franz J. Kleinheyer
Heerløkka 12
1440 Drøbak*

Setiechinopsis mirabilis

Planten, som stammer fra Argentina, hører nok til en af de allermindste slægter, for der er kun den ene art og så en variant. Plantelegemet er mørkebrunt og kan blive op til 15 cm højt og 2 cm i diameter. Den har ca. 11 randtorne og 1 midtertorne og en lille smule hvid uld på de lave, næsten firkantede areoler, som sidder ordnet i 11-12 ribber. Når den skal blomstre, og det gør den i forsommeren, sender den over et par uger en ca. 10 cm lang behåret »arm« ud, og på enden af den sidder så blomsterknoppen. Når den natlige blomstring skal finde sted, starter den allerede ved 17-tiden med at sende en 4-5 cm lang, bananlignende spids frem, og fra klokken 20 står den i fuldt flor med sine stjerneformede, helt hvide og strålende blomster. Blomsten er selvbestøvende og holder sin blomsterpragt lige til tidligt næste morgen. De nederste 4 cm. af »armen« visner ikke, men bliver til et fortykket frugtgemme med ca. 150 frø i hver. Plejen er enkel: om sommeren godt

med vand, men ikke alt for varmt; om vinteren lyst, men ikke for tørt. Der behøves ingen speciel lav overvintringstemperatur; man anbefaler godt nok 10°; men bare 16°-17° er nok til at den blomstrer godt. Planten er robust overfor fejl i kulturen, men ret modtagelig overfor rødt spind. Planten hører til dem, som jeg på det varmeste vil anbefale, og hvis der er nogen af jer, som har varianten (den er grøn) i jeres samling, vil jeg meget gerne høre fra jer.

Variantens navn: *Setiechinopsis mirabilis v. gracilior*.

Sebastian Jørgensen
Strandvejen 89
3070 Snekkersten

KØB - SALG - BYTTE

Under denne rubrik kan medlemmerne af NKS gratis få optaget kortfattede annoncer om køb, salg eller bytte af planter og bøger samt andet med tilknytning til vor hobby.

Købes: Kataloger fra Haage & Schmidt, Erfurt, Schumann: Kakteen, Gartenschönheit 1930-40, Gartenflora, Deutsche Magazin, samt alle ældre tyske, østriske haveblade, evt. mod planter og kaktuslitteratur. G. Sydow, Hovmålvej 77, 2300 Kbh. S. Telf. 01-51 21 63.

Købes: Planter og vinterhårde kaktus. Eventuelt bytte med andre sjældne planter, f.eks. haveplanter. Christian Jacobsen, Vissingsgade 32, 6400 Sønderborg. Telf. 04-42 36 64.

Købes: Et pænt eksemplar af Samlerens store Kaktusbog og Nilas Jensen: Sukkulenter. Ib Johansen, Solbakken 14, 2990 Nivå. Telf. 03 - 24 73 13.

Bytte: Kontakt søges med samlere af planter til friland: kaktus, sukkulenter, orchideer, sjældne løgplanter og alpine planter med henblik på eventuelt bytte og udveksling af erfaringer. Tove Nørgaard, Halsmosevej 10, Kogsbølle, 5800 Nyborg. Telf. 09 - 37 13 33.

Sælges: Jeg ønsker at afsætte 400-700 kaktus pr. måned i månederne maj-september. Ved ordrer i denne størrelsesorden er prisen 1.- DM pr. stk.-frit leveret. René Zabrá, Dar ix-Xewk, Ghaxaq, Malta.

Kredsrepræsentanter:

Norge: Ivar Idsøe, Lønningsåsen 12, 5400 Stord.

Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, 734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Västsverige: Hans Åke Söderberg, Hasselkullegatan 86, 461 00 Trollhättan, telf. 0520 - 164 04.

Nordjylland: Dorthe Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring, telf. (08) 92 48 45.

Vestjylland: Poul Poulsen, Endetoften 61, Lind, 7400 Herning.

Østjylland: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Sønderjylland: Thomas Nissen, Simmerstedvej 91, 6100 Haderslev.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Allé 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39.

Nordsjælland: Bent Lykkebo, Stutterivænget 7, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 87 76.

Diateket:

Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde.

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Ebbe D. Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV.

Telefon (09) 94 13 43. Postgiro 1 28 35 53.

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. - årgang 2 (nr. 4) 5 kr.
årgang 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13, 40 kr. pr.
årgang, dog kun 20 kr. for årgang 8 (2 nr.)

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærtstående slægter
– samt over Iris
Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7260 Sdr. Omme.

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer potter, gødning og andre ting, vi har
brug for i vor hobby.

Henvendelse til:

FIND AALBÆK MADSEN

Langedamsvej 11
DK-5500 Middelfart
Giro 6 60 02 63

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydragræsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallengårdsbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment
af interessante planter til Dem!
De er velkommen til et besøg til enhver tid,
undtagen mandag. Grupper helst forud-
anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkatzen

(vejen Reinfeld-Bad Segeberg)

KAKTUS - SUKKULENTER HÆNGEPLANTER

Mange nye importplanter fra Texas

Åbent torsdag og fredag 10–17 - lørdag 9–12
April planteliste kan rekvireres mod forud-
betaling af kr. 2,00 til porto.

INGE CLAUSEN

gartneriet Månedalen
Månedalen 2 – 2970 Hørsholm
Tlf. (02) 89 28 93 kl. 8–9 og 17–18

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Lilienstr. 5 - Postbox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

Brasilicactus haselbergii	DM	5,00- 8,00
Coryphantha macromeris		7,00-12,00
Gymnocalycium denudatum		6,00- 9,00
Mammillaria celsiana		18,00-25,00
bombycina		6,00-12,00
cadereyensis		4,00-
fittkauii		6,00-
gummifera		5,00- 6,00

WHITESTONE GARDENS LTD.

Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prisliste, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing H. van Donkelaar

Werkendam/Holland

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2.50 h fl
og tillægget 1979 koster + 1 h fl
(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –